

PATVIRTINTA

Lietuvos banko Priežiūros tarnybos direktoriaus
2015 m. lapkričio 2 d. sprendimu Nr. 241-195

LIETUVOS BANKO PRIEŽIŪROS TARNYBOS POZICIJA DĖL REIKALAVIMŲ LIETUVOS BANKO PRIŽIŪRIMIEMS FINANSŲ RINKOS DALYVIAMS, VERTINANTIEMS VADOVUS IR PAGRINDINES FUNKCIJAS ATLIEKANČIUS ASMENIS

Lietuvos banko Priežiūros tarnyba (toliau – Priežiūros tarnyba) nustatė atvejų, kai, prieš pateikdami prašymą Lietuvos bankui išduoti leidimą eiti vadovo pareigas, finansų rinkos dalyviai netinkamai įvykdė savo pareigą atlikti vadovais ketinamų rinkti asmenų vertinimą. Vertinimą jie atliko nepatikrinę vertinamo asmens pateiktos informacijos ir nesurinkę papildomos vertinimui reikšmingos informacijos. Vadovaudamasi Lietuvos banko įstatymo 42 straipsnio 4 dalimi ir siekdama užkirsti kelią teisės aktų reikalavimų pažeidimams bei formuoti vienodą finansų rinkos dalyvių praktiką, Priežiūros tarnyba parengė poziciją, kurioje atkreipiamas dėmesys į finansų rinkos dalyvių veiklai taikomus teisės aktų reikalavimus, jų vykdymo svarbą ir galimas nevykdymo arba netinkamo vykdymo pasekmes. Pozicija skirta visiems finansų rinkos dalyviams, finansų rinkos dalyvio licenciją siekiantiems gauti ūkio subjektams ir asmenims, ketinantiems eiti finansų rinkos dalyvių vadovų arba pagrindines funkcijas atliekančių asmenų pareigas.

Lietuvos Respublikos įstatymuose, kuriais reglamentuojama finansų rinkos dalyvių veikla, nustatyti nepriekaištingos reputacijos ir kvalifikacijos reikalavimai šių subjektų vadovų pareigas einantiems ir pagrindines funkcijas atliekantiems asmenims. Minėtais reikalavimais siekiama, kad būtų užtikrintas patikimas ir apdairus finansų rinkos dalyvių valdymas ir jų veiklos tęstinumas. Vykdydamas finansų rinkos dalyvių priežiūrą nurodytų asmenų tinkamumo eiti pareigas vertinimą atlieka Lietuvos bankas. Siekiantys gauti Lietuvos banko išduodamą licenciją ir ją turintys subjektai yra įpareigoti nurodyti išsamią ir teisingą vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimui reikšmingą informaciją, pranešti Lietuvos bankui, kai vadovu ketinama rinkti (skirti) kitą asmenį arba pasikeitė su vadovo pareigas einančiu asmeniu susijusi informacija. Nustatęs, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta tokio pobūdžio informacija arba buvo pateikta neteisinga informacija, Lietuvos bankas turi teisę imtis įstatymuose numatytų priemonių: atsisakyti išduoti licenciją jos prašančiam asmeniui, neišduoti leidimo finansų rinkos dalyvio nurodytam asmeniui eiti pareigų, į kurias jį ketinama rinkti (skirti), taikyti įstatymuose nurodytas poveikio priemones.

Įstatymuose įtvirtinti reikalavimai ir pirmiau nurodytų asmenų vertinimo tvarka detalizuoti finansų rinkos dalyvių veiklai taikomuose įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose. Lietuvos banko valdybos 2013 m. lapkričio 14 d. nutarimu Nr. 03-181 buvo patvirtinti Lietuvos banko priežiūrinių finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo nuostatai (toliau – Nuostatai), kurie buvo parengti atsižvelgus į 2012 m. lapkričio 22 d. Europos bankininkystės institucijos gaires dėl valdymo organo narių ir pagrindines užduotis atliekančių asmenų tinkamumo eiti pareigas vertinimo (angl. *Guidelines on the assessment of the suitability of members of the management body and key function holders*).

Nuostatų II skyriuje įtvirtinta finansų rinkos dalyvių pareiga atlikti pradinį ir tęstinį vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimą (Nuostatų 5 punktas) ir šios pareigos įgyvendinimo tvarka (Nuostatų 6–10 punktai). Vertinimui atlikti reikalingą informaciją vertinamas asmuo pateikia užpildydamas Lietuvos banko priežiūrinio finansų rinkos dalyvio vadovo ir pagrindines funkcijas atliekančio asmens anketą (Nuostatų priedas) (toliau – Anketa). Savo parašu Anketoje vertinamas asmuo patvirtina, kad yra pasirengęs pateikti visus kitus dokumentus, duomenis ir informaciją bei paaiškinimus, kurių pareikalaus Lietuvos bankas ir (arba) finansų rinkos dalyvis, kurio vadovo arba pagrindines funkcijas atliekančio asmens pareigas jis ketina eiti, vertindamas, ar vertinamo asmens kandidatūra atitinka keliamus reikalavimus, taip pat

sutinka, kad Lietuvos bankas ir (arba) finansų rinkos dalyvis tikrintų jo pateiktus duomenis ir rinktų visą reikalingą informaciją, tam pasitelkdamas atitinkamas Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių institucijas (Anketos 45 punktą). Pažymėtina, kad, nustačius, jog asmuo nepateikė Lietuvos bankui visos būtinos informacijos arba pateikė neteisingą informaciją, jis gali būti pripažintas nesančiu nepriekaištingos reputacijos (Nuostatų 27.4 papunktis). Ši aplinkybė gali būti reikšminga vertinant asmens tinkamumą eiti finansų rinkos dalyvio vadovo arba kitas pareigas, kurioms eiti keliamas nepriekaištingos reputacijos reikalavimas.

Priežiūros tarnybos nustatytais atvejais Lietuvos bankui pateiktoje finansų rinkos dalyvio vadovo pareigas ketinančio eiti asmens užpildytoje Anketoje buvo pateikta neišsami ir neteisinga informacija. Iš finansų rinkos dalyvio pateiktų paaiškinimų buvo matyti, kad pradinį šio asmens vertinimą jis atliko tik pagal Anketoje pateiktus duomenis, jų nepatikrinęs. Anketą užpildęs asmuo nurodė, kad informacijos nepateikė dėl klaidos.

Tokius veiksmus Priežiūros tarnyba vertina kaip teisės aktuose įtvirtintų pareigų nevykdymą. Pažymėtina, kad finansų rinkos dalyviai turi siekti, kad vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų pareigas eis kvalifikuoti, patyrę ir nepriekaištingos reputacijos asmenys. Kad galėtų įsitikinti, jog vertinamas asmuo atitinka nustatytus reikalavimus, finansų rinkos dalyviai privalo patikrinti jiems pateiktą informaciją, prireikus – gauti papildomos informacijos. Asmens vertinimas turi būti atliekamas atidžiai ir rūpestingai, kritiškai įvertinant visas aplinkybes ir jų reikšmę. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad atidumo ir rūpestingumo reikalavimai taikytini ir Anketą pildančiam asmeniui. Priešingu atveju Lietuvos bankas turi teisę imtis pirmiau nurodytų veiksmų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Priežiūros tarnybos nuomone, turi būti laikomasi šių taisyklių:

1. Asmenys, kuriuos ketinama rinkti (skirti) į vadovų arba pagrindines funkcijas atliekančių asmenų pareigas, turi:

1.1. atidžiai perskaityti Anketos klausimus ir rūpestingai į juos atsakyti, nurodydami visą prašomą informaciją;

1.2. informuoti finansų rinkos dalyvį apie Anketoje pateiktos informacijos pasikeitimus;

1.3. jei pildant Anketą kyla klausimų – kreiptis į finansų rinkos dalyvį (finansų rinkos dalyvio licenciją ketinantį gauti subjektą) arba Priežiūros tarnybą.

2. Finansų rinkos dalyvis (finansų rinkos dalyvio licenciją ketinantis gauti subjektas) turi:

2.1. patikrinti Anketoje pateiktą informaciją;

2.2. įvertinti visas aplinkybes ir jų reikšmę pagal Nuostatų V, VI ir VII skyriuose nustatytus kriterijus, užfiksuoti vertinimo procesą ir rezultatus.

2.3. paaiškėjus naujoms aplinkybėms – įsitikinti, kad vadovai ir pagrindines funkcijas atliekantys asmenys vis dar yra tinkami eiti savo pareigas, ir informuoti Lietuvos banką apie pasikeitusią informaciją.
